

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

D R E F. ifrån Kongl. Bibliothecarien C. C. Gjörnell, til Fru Gustawa
Eleonora Lindahl i Norrköping; dat. Stockholm, Söndagen, den 2
juni 1793.

Innehåll:

- 1) Min Fackboks äfventyr. 2) Mit Sonmar-rum taget i besittning.
- 3) Min tre kammars oafförtna vandring. 4) Amette och Lubin.
- 5) Besök af mina Barn.

Min Egen Lilla Stafva

Sör väl också hafva et litet eget Bref, men som efter vanligheten komer
at innehålla bara små Particulariteter. Se här då åter något Nytt utur Hem-
krönikans.

Om min första Promenade med Däsa Gossen Mandorf uti Konge-trädgården den
1 Maji och på Djurgården den 2 följ. läser jag hafva redan något inberättat,
äphen som om första Besöket på Djurgården med Sösa Mor den 6 Maji: allt före
lycksalighets-dugur för Hjerta och Sinnen. Men Du skal tro den 10 Maji var mig
deremot en mörk Dag med besked. Du torde minnas at Kansällie-Rådet Wilde
sör på dadugårds-landet midt emot Slättighuset. Jag begaf mig uti et angeläget
ärende til honom om förmiddagen, och ärnade sedan fätta mig i Båten vid
Groffbroen til Blufu-Kolmen, vidare från Slagtars-huset til Slots-backen, hvilket
allt skeddde; men när jag steg i land vid Stenbaggeriet, kände jag at min Fack-
bok var borta. Ak! hvad jag bes ledsen: ty hela mit Capital, 30 Riksdaler, och ibland
dem 5 i Brante-Sedar, en helt nyss af Boktryckaren Carlbohm quitterad Räkning å
98 Riksdaler, utom flera vigtiga Documenter, lägo ut den samma. Prompt gick jag til
Sufsefers Pfejfer, för at få in en Kungjövselfe uti Sagl. Allchandra til andra eller tjugendug
månadens hvilket också skeddde. Jag misstrofste dock aldels at återfå Fackboken, ty
jag tänkte: at få mycket löst folk, som minutligen ströpar fram och åter vid
Bränneriet, som Du minnas ligga utmed Gjest-broen, och på Blufu-kolmen, lära
ganska få tänka så gammalmodigt och ärlart, at de återfylla den; ut om
Peningarne behåller man och Papperen förstör man, churu ingen Svårighet
vare, ut både veta och råka ägaren: ty at förtiga mit Namn på Räkningarne;
så lägo också uti samma Fackboks mina Vjite-kort. I alla fall var det mit Jely
at jag hade tappat den samma: ty jag hade den vanan, at merändels spicka den
fram på Bröfvet mellan Jäckan och vesten, uti föritunde på min alt mera
växande Mage, at hindra des missfall, i stället för at lägga den uti den Långe
Bröf-fickan både i Jäcka och Kopprock. Enfin han var borta, och jag gjorde det
Sjönödd: löftet, at om jag finge den tillbaka, lika af hvars Hånd som hälf, och i samma
Stånd jag förlorade den, skulle återbäraren få 6 af Capitalet eller 5 Rdlr. Under detta

sig

Gjörnelliana
Athena

En sammardugande mörka Moln på min Finances-himmel kommer min Mandorff in
uti Bokklådan, just såsom en express tillfänd Guds Ängel eller för at tala uti profetan Styr,
en välgjörande Genius. Sek Söta Farbrod' fader han, hvad fattar i dag? Hvar är i dag
det goda och glada ansigte, som altid möter sin John? Bäste Du, svarade jag, jag har i dag
haft en fatal smogång, den förfä i mindelstid af det slaget; och häruppå berättade jag
hela förloppet. De minnade också hans unga och vackra ansigte, men sade tillika:
nu blir jag hos Söta Farbrod'. - Tack Bäste Du! men vil Du också följa mig till dagugårds-
landet? ty jag vil höra mig före där, jag förmodeligen tode hafva tappat min Täftebok -
ja visserligen gör jag det. - Ahyragnen kom fram, vi kuskade af, stego ut, lät o
vagnen retournera; häruppå jag sade till hos Lanciellé-kådet och på Bränneriet,
om någon fick spaning på fyndet, at tillföra det återställande. Deruppå gingo vi
à petits pas till Kongö-Frögården - ty dagen var eljest väcker - och där det gingo vi
delo läto vi till Kl. 2, få at min lilla komete Mandorff dymedelst mildrade och
fringrade de första ledarna Antropiken: ty tänk! om jag allena skulle gåt och
gunderat ifrån Kl. 11 till Kl. 2 på denna min förlust, hvad sinnet derunder att skulle
hafva lidit! När jag kom hem, hade jag beslutit at döja blandelsen för Söta Mor,
som väl märkte någon ovanlig bänkefullhet hos mig; men som jag ej sade något,
så frågade hon icke heller. Jag åt, sof och expedierade den redan om morgonen eller
före utgången färdig liggande Posten, äfven en skäligen stor Depêche till min Söta
John i Norrköping, dock utan at i något Post-förigt föga et enda ord om det lidna
Skepsbrottet. Om aftonen kom åter min Mandorff till mig. Sinnet ialmerades allt
mera, jag sof godt, och avaktade - såsom jag uti alla saker gör: först kastig,
sedan lindrigare, så öfverlåten känsla, under hvilken lyfta jag avaktar, lever,
vaktar mig. - Gick ut, var hela lördags-föronmiddagen i Bokklådan, hörde af ingen
där - ty det hade jag i Dagl. tlehandla stämt den, som funnit och ville återlämna
Täfteboken - sade vid bortgåendet at Resse-faktoren: at, om någon skulle anmäla sig
om eftermiddagen, skulle den visas hem, ty jag skulle beständigt beta den öffige dagen
uti mina Rum. Vål! Jag gick hem, åt och sof. Som jag myß hade vaknat och låg
änne på Söghan, kom deiretor. Stechau så jagta i dörren och sade: Har äro 2:ne,
som vela tala med Herr Hofsförw - jag skulle komma strax - steg upp, stögde mina
ögon och gick ut; fann i Salen en gammal, mager, illa, men dock snyggt klädd
Gumma, med en Karl i sit följe, som sade: det lär vara Herren, som igår förlorat
sin Täftebok? - Ja, min Gumma, det är så; Täfteboken var så och så beskaffad. -
Ja, käre Herre, här är hon! - Hvar fann Ni den? - Den låg på Blöfi-holmen
utmed Pehlims Ilva och usflagen, så at de hvita Paperen lyfte mig i ögonen; jag
lutade mig och utoog densamma. Sjelfva Täfteboken var af grönt lackian. Jag
emottog den med glädje, fann alla Penningarne och Paperen i den ordning de lågo
om morgonen; tackade häruppå Gumman, jagandes: utom den tillfredställelse
dena vackra Gerning gör Er sjelf, at Ni ej behållit en annan Ögendom, så
välsignar Er också Gud derfor; återstår således bara, at jag också erkänner

Detta är christeliga och bekedliga förhållande: var nu så god och håll dessa 5
Riksdaler til gods. Så föll den goda gumman nästan omkring mina knän och
började gråta, sägandes: tänkte jag icke i mit Hjerta, när jag fann Tjufsboken,
at Gud hade tillkyndat mig at finna densamma, för at få mottaga en Nåd-
penning under min både älderdöm och fattigdom! - Som nu, Därför Stafva!
hur jag härvid skulle kamma uti mit Hjerta, så at det, som jag i förlone
inom mig öörte såsom et stort öndt, och i al samning såsom en stor förlust för
mig, blef nu förvandladt för min kämfla til en stor välgerning, til en välfignelse
för hela min själ. Jag fick å ena sidan allt mit tillbaka, och å den andra tillfälle
at hugfåta en gammal, fattig och lidande Madmänniska; Särar blefro således
icke heller utur mina ögon, de vatnas ännu under det jag härvid skrifer, och
jag tackar Gud dubbelt. Inmedertid bär jag aldrig Tjufsboken mera på det fatet.
Nu först gick jag in til Drott. Nora, som då hade Pastor Cotteau hos sig, och be-
rättade henne hela Händelsen, då hon också grät deröver af Glädje och ömhet.
Alla barn och vänner, som alla visste deraf, i anseende til kungjörvelen i
Dagl. Allehanda, gladdes häröver sned mig storligen. Nu til annat.

Följande dagen, en söndag, eller den 12 Maj, flyttade jag in uti mit så genom-
vackra Sommar-rum, mit kabinet de livres, mit Museum, förnyades bekantskaper
med alla där verande mig så kära Portraiter och Autorer, samt andra så sköna Tjuf-
fil Portraiterne är nu fogad kungl. secreterarens Jonar Carl Linnerhielms Silhouette,
som önsjeliggen kan vara likare, mig så mycket angenämare, uti Glad och Ram.
Han sitter i närmaste Granskaper med sin Mästar och Vän, med Gesner. Hvilket
dyner! hvilka Minnen! Sötaste Stafva! Kom Du ses til oss, i stället at vi skulle
komma til Dig; tag Din söta John med Dig, och lef med oss några veckor: det är
fast bättre och ^{läsare} lättare at verkställa. Då skal Du ofta sitta i detta vackra och glada
rum, språka med mig utur och til Hjertat. Ut i närmaste Fönstret til denna vägg,
som tyser af alla dessa Pastorale Skönheter, har Söta Mor fått en Blomster-kruka
med et Neglike-stånd, hvilket hon tog med sig, då vi flyttade från Lästensudden,
utur Kalla Jorden på en af Rabatterne uti Parteren. Det var då helt fräddt,
det har hon sedan frött och kysst uti sit eget rum, til dess det blivit frukt och
så frodigt, at det nu delat sig uti 2:ne stånd, bundne tvart vid sin Skäpp, det
ena högre än det andra; hurdan Söta Mor kallar det för Kan och Bliffr, samt
har uti hennes Orangerie så tidigt grönskat och skjutit frukt, at dens Neglike-
Buske redan står i full Bloma. Fungen är en väcker Concours de thair. Nu är
vidare til vetandes, at uti detta Fönster hänger min spegel, och at således
Neglikens högre Blomster och Knoppar synas uti densamma, som gör en
för ögat den aldrastönaste Effekt, ty den liksom fördubbar själva Neglikens både
smukt och väfende, och förlustar både ögat och känslan med en ökad Ginsting.
Såsom den flygge handort aldrig kan vara ifrån mig, så kom han stulteligen up
om aftonen och aflade första Besöket uti detta mit Sommar-Palais. - och et rum,
hvar

hvar han i början af vår Dekantkaps förel. Kåst gjorde mig sina första förhållanden och knöt de första Vänfkaps-banden. Sedan hans öga vandrat allestädes där omkring, njutit under denna åsyn samt delat min Lycksalighet, förde jag honom till förfäret och bad honom se i spegeln på Neglikan, för att äfven med mig sjuta denna ögon-fagnad, då jag stul mig till att se, huru han med det samma vågade att kasta en lifsom Sjöfkar blick på et det vackeraste, af Ungdom och Fägring, af Vänfkaps och Glädje lysande ansigte, utan att han kunde vifta sig deraf; så började jag att skratta, han att rodnas, och vi begge falla hvarannan i famnen. Se, Udrabässa Stafva! et så olycksfälligt lif tillbringar jag, och just därför ser jag så gammal och betryckt ut.

Den 15 Maji spaserade jag med min handort hela Djurgården och hela Gärdet öfver, sedan vi fört ätit vår lilla middag och läst uti vår Gepsner. Jag gick under hemvägen hela 3:ne timmar de smitta utan att hvila, hvilket den unge Vandringsmannen sam högt aväntadt vid mina år. Den 23 Maji sågo jag och handort Amette och dubin spelas på St. Stenborgs Theatre. Märk: min John hade aldrig sedt denna Operette spelas, och då den är af alla den vackeraste, den mest pastorale, den jag helst ser, den lille Löfsålen, de begge unga och så ofkyddiga Darnen uti den samma, de sköna Airernes: allt detta gaf mig en så stark känsla af Glädje och Ejörning, att jag aldrig haft den med min handort uti så hög Grad; hvilket och ganska snytet kom derutaf, att han ej tillförene sedt denna Piece spelas, och att han var lifsom aldeles förtjusad af spelet under den samma. Merändels kommer han alla aftnar upp till mig, vi tale, vi löse ihop; kort sagt: han öker Sälheten af mit lif, han utjämnar efterhand minnet af den yngling, som gjort allt och gör än i denna stund allt, som kan förbittra en Vålgörarens dagar. Dock bort med denna Skugga på så vacker Satta!

Så långt hade jag skrifvit, då jag gick på salen, ^{nu} just omgifven af bara uti Blom strående Fruktstran; och när jag kom hem, och hade väl kallat på Söta Mor samt skulle gå in och fluta detta mit Brev, kommo de Söta Darnen ifrån Kongsbucken och föllo mig i famnen. Herre Gud! hvad jag är lycklig: både närvarande och frånvarande lefver jag med de aldrekäraste Darn. Gud bevara vår kärre Utmögga! Han är icke nog fisk, hans Blod är mycket het och hans Dröjt icke starkt. Louise avancerar nu rätt befredligt uti sit tillstånd: smatte hon allt vidare få behålla det lilla lilla henne ombetrodda Godset! De önska det utomdes' begge så gerna.

Såsom jag icke kan göra mig af med den Seden, att belasta mina Brev med Ordagor, så hänger den vid äfven då när jag upvaktar sköna Fruntimer med mina odmjuka Skrifvelser; således får Du, såsom min Doter, icke taga mig detta bruk till misttycke. Se då här: För det första et Brev ifrån Kongl. Prædiktst. Ministern greffe depell till Söta Mor, då han vid sin afresa präntete henne flera sköna Porcellains-vaser, och deribland några att hafva Blomster uti. Det är et det gränste

Brev

Dref man kan skriva, at förtiga den flörs Heder, som däri gjöres vårt ringa Hus.
För det andra en aldra kåraste Bouquet, presenterad af Baron Silfwerhjelm den
Engelske -- så kallad till skänad ifrån den fransyske -- till Söta Mor på hennes
Födelse-dag för et par år sedan. För det tredje en Dillet-doux till mig, uti hvilken
han vid sina då warande 23 år kallar sig för min tillkommande Dietsfader,
i anseende dertill, at han då gick med kongl. Koppwädrante Gullmagt i fickan
och med Dietskaps-Stolen i Skara in petto; så at han så när hade kunnat en-
couragera mig till at fynda: ty hwad hade jag icke at kopprad för en Denägenhet
at förlåta hot en så ung och medlidksam Skriftefader? Och för det fjerde
et Herde-Dref ifrån den verkeligen prästlige Prästmannen, Pastor Leonhard
Sjöberger i Gammelstorp uti Döckingen, till Louise, uti hvilken han war
synligt kär, och wille änteligen prädika Almqvist churu redan förlofrad, uti
hennes Hjerta. Han har et eget maner at skriva, en egen slags Färgblandning,
som frär väl något med Baron Silfwerhjelm, men må ändå lasas för
en variation skull: hwar och en är gitt till så maniere.

Se så mycket, Däcke min Stafva, för denne gång. En liten *Epîche* ifrån
Stralfund bilägges för Begge vår Egen John, som kan åter trena till
Diaga till et af mina tillkommande Dref till honom.

Gud välfigne eder Begge alltid!

G.

Bilagor.

1.

Madame.

Né au fond de la Pomeranie, pays aussi obscur qu'il est loyal &
honnête, je ne tiens aux cours, que par les moyens, que la fortune a employés
pour m'y jetter: je suis donc d'autant plus attaché à cette sensibilité du caractère,
si noble & si rare, qui existe peut-être partout, mais que je n'ai trouvée que dans
bien peu de femmes. Souffrez donc, Madame, qu'en quittant ces rivages glacés
je vous supplie d'accepter (en mémoire d'un homme, qui pour le peu de temps,
qu'il vous a vu, vous est totalement acquis) ces vases chétifs que je vous offre
ci-joints: ils sont faits pour y cultiver des fleurs, et je souhaite que je sois toujours
et chez vous et dans votre respectable famille en aussi bonne odeur, que les roses
et les jacinthes, que vous en placerez. Pour moi, Madame, dans quelque climat
que je sois, je ne cesserai d'y aimer & d'y estimer cette respectable & chère famille
Gierwells.

Le 4 Janvier 1789.

Lepele &.

*Kgl. Preussisk Extraord. Envoyé, en ganske vittet och vänskapfull Herr. Han nådades
gå härifrån med en slags Disgrace, och efterträdades af Grefve von Dorcke, som sedan dog
här i Stockholm den 15 Jan. 1791. Mr Grefve von Lepell (så kallas han sig själv, eljest vanligt
vis Lepel) har sedan bott uti en den största beträkte, förmodel. på sina Gård i Sommeren.

Zelim hälsar sin Mirza med dessa Blommar — förflyngen af Värns
Prjdnad — på hennes Födelse-dag.

Vid hvar och en af dessa glade Nubbärars lifliga ångor har han
fogat 1000 önskingar för hennes Vål. Måtte de bönkörde återkomna från
Årjets Slere! och Sälheter omgifva Mirza, liksom Blommornas lukter
nu omkring henne!

De hvita beteckna Ofkuld och Renhet — sådan är Zelims Vänfkap
för Mirza.

De roda färg är Sinnbilden af Zelims lifliga Känsla.

De gulda varagtighet visar huru Zelims ära Vänfkap blir för Mirza.

De ännu icke uttryckne Anropar beteckna Sälheter, dem Mirza ännu
har at vänta —

De gröna Bladen släta och Vålmåga —

Den omogna Orangen Zelims Våttalighet.

Zelim suckar för Mirzas tillfredsfrälse — Lyriktigheten utgjöt
Suckarne. och Glädjen uppfyller hans Varelse, då han påtänker, at
Verldarne Slere lättan lämnar dem olönt.

3.

Aedan i går afton iönerade jag kastligen Lidners (Prof *); ty jag var
ofäker huru länge jag skulle få behålla det. Således behöfves ej någon
Affkrift för min väkning. Det är viltta skrivet; men jag hoppas at det
likväl kan läsas. — Med all flit skal jag söka anskaffa Documentet
om Carrouseln **, och således äfven til en del partijsena i förveigandet af
den Svenske Adelige Ungdomens Hjelte-bragder. Det ena efter det andra
må man säga. Må väl! — Dorr appetit! — gussa fru Dorita-Noras
sländ på sin lilla Doris vägnar med Paosion, det förstår sig — jag är
23 år. ännu en gång adieu!

tillkommande Digtfadern,

Silfverhjelm †).

*) Det brikket han bad Stats-Sekreter Schönroderheim om under skod, gånka både grikt och
elakt. Lärer dock icke komma med uti den nu under trycket varande Samling af hans
Arbetsen, i anseende til visse Prästers där i tildelade Rang på ytterste Dagen.

**) En Satyrisk Derättelse, den jag dock aldrig fick.

†) Sirkorre, men af ofärlig Mor; Fänrik, men utan indelning; Kgl. Hofprädikant med
verkelig Inkomagt, dock aldrig prästvigd; nämnd Lagman på Gotthland, men icke
befordrad; Magnetiseur och Erwedensborgian, men ifrån begge dessa Sublimiteter affallen;
Resande och Färdman i London, dit han ifrån Stockholm emot slutet af 1792 försändes
såsom Commisjone-Sekreterare, dock försändes såsom Courier. Til Smittet är han grikt, til
Hjertut god, til Hummen icke nog tyttlaten, til Rygnet glad, til utspändes behaglig, til Skuffan
ofradig, til Hurvållningen fögande och fallande.

Min käraste Cousine.

Att fördrifva en ängslig Hund på Stocketorps Gästgivar-gård uti Småland under regn och flåk, samt väntande på Skjut, fattar det lyckliga råd att skriva til min älskade Cousine.

Penne och pöläck är Gästgiveri likt; men minda idéer kunna ej heller nu pretendera större rang.

Nu skulle jag ha äran berätta allt, hvad jag sedt och hört på en halftimmes

På detta ställe är den berömda Jätt-bunnen belägen, som föregives af somlige vara bottenlär, af andre 100 alnar — men i sanning ej mer än en famn —

Här beklagar sig Gästgivararen vara anfällen af en förträffelig väsk i axeln — väl applicerat erdet förträffelig —

i förgår var härstädes Captans val: N. N. fick alla röfterna — ingen vet huru han prädikade; men alla instramma, at han var fet och hade grof röf-beris på smak.

Nyss såg jag huru en Gumma begärligt afströgnades och åt koforna af Grötkrytan, hvaruti nu skal kokas örter, utan vidare omständigheter med rengjörning. —

Det var väl detta som retade min appetit; jag begärde snid sig — och fick nog finna, at då man reser uti Småland måste man vara utan mage och näsa — Min Kusk åt med all appetit fläk fläs fönderfläset på en dammig bänk. — Min uppsejare, von Karden, en fattig Adelman, den jag lofvat på uppsejaren emottaga och stod mig till smötes på Skvettlands Gästgivar-gård, ville ej äta fläsket, utan begärde mjölk, som ock var full af damm &c. Jag funderade at kokta ägg skulle intet vara underkastade desju öden, ty när skalet är helt måste det vara såsom Naturen förordnat det; men när mina ägg voro färdiga, börjades bästa Comedien: den gamla Gumman tog ur vaggan et gråtande barn under många oblyga viktationer, och för ut tillä barnets tårar lätte det för en spifel med bara fötterna på kalla sten-muren; och när barnet grät ännu mer stoppade hon barnets mun full af tuggor, som hun beredde af några torra bitar fläk-kaka. — Säk! jag kan ej beskriva — et menlöft barn — jag fick tilfälle at gjöra reflexioner — tänk hvad det gifva ståndet är underkastadt! —

Min

Min Cousine, man bör ju aldrig -- Men jag uppehåller min Cousine
för länge; kanske notre second ch. -- gör en visite à-propos: andra
second, ty i den vägen skal man kalla sig vid visitaten. -- Jag får fluta,
ty Skjutten är kommen, och recomendera mig hos min Däffa Cousine.

Stocktorps, den 4 Julii, 1791.

Leonhard *).

*) Leonhard Sjölager, kyrkohende i Gammelstorp och yfana uti Döckeringe.

Se här, Däffe M
lille Stafz, bara
hemskonan. Ja
reddele fast-
lady, var han
konst med arme
fuller hen, et
vilken konun up
konstmaet dr
konst allway